

UNITÁRIUS ÉRTÉKESÍTŐ

ALAPITOTTA: JÓZAN MIKLÓS

UNITÁRIUS SZÜLŐK

hozzátok írom ezt a vezércikket, legyetek itthon, vagy vidéken, munkahelyeteken, vagy a pihenés és felüdülés menedékeiben. Mire ezeket a sorokat kézhez kapjátok, vége felé jár már a nyári szabadság s előreveti árnyékát az iskola hónapja, a szeptember. Remélem ez az árnyék sem szülőnek, sem gyermeknek nem látszik feketén. Inkább olyannak kell feltűnnie ennek az árnyéknak, mint a nyári erdők lombsátorában talált menedéknek, hol egy-egy könyv elolvasása, a testi után a lelki felüdülés lehetővé válik.

Nemsokára kezdődik a tanítás az iskolákban. Arra kérünk, ne feledjétek el, hogy az iskola tantervi közt a vallás is szerepel. Unitárius szülők,

küldjétek el gyermekeiteket a hittan-órákra még mielőtt erre az iskola igazgatósága, vagy a tanítók és tanárok titeket felszólítanak.

Miért kérünk erre titeket? Ime, megmagyarázom.

Elsősorban azért, mert ezzel a hittan-óra eredményességét, a vallást tanító lelkész atyánkfiai munkáját s nem legutolsó sorban saját gyermekeitek lelki épülését is előmozdítjátok. A későbbi gyermek mégsem részesül ugyanabban a magyarázatban, amiben az osztály, amelybe tartozik, hiszen a hittan-óra nem egyoldalú, száraz előadás, hanem a lelkész és a növendékek közös élménye, megbeszélgetése és megvilágosodása a napi anyagból. Ezt a közös élményt elmulasztja a későbbi s hiányoztatja el, sokat veszít vele.

Mert, s ez még fontosabb szempont, mint az első, a hitoktatásban épül fel lassan-lassan, tégláról-téglára az a belső lelki építmény, mely minden gyermek hitének alapja, óvóhelye és temp-

loma, hova majd felnőtt korában erőt nyerni elvonulhat s ahonnan megújult erővel, megvigasztalódva térhet az élet harcái közé vissza. Oh, hány szülő panaszkodott már előttem gyermekére! Hányan kérdezték sirva és kétségbeesve, mikor kisiklott gyermekeik irányítása a kezükből s a kezelhetetlen gyermek rohanva rohant lefelé az erkölcsi élet lejtőjén: „Kitől látta ezt a gyermek? Tőlem nem, mert én egész életemben becsületes voltam. Hogy lehet ilyen meggondolatlan, szertelen, rakoncátlan, sőt erkölestelen az én gyermekem? Miért van az, hogy ez a gyermek nem hallgat reám, nem hisz semmiben, úgy sodródik rossz barátok vezetése nyomán, mint a szemét, melyet felületén magával ragad a víz?” S hányan váltották felnőtté serdült hajdani ifjak: „Bárcsak hinni tudnék! Bárcsak lenne a lelkemben valami alap, amelyben megkapaszkodhatom!”

S milyen nagyot néztek, amikor azt kellett hallani sokszor, hogy mindez a talajtalanság, erkölestelenség és tragédia oda vezethető vissza a hittan-órákra, az elmulasztott, későn kezdett, elterkergett, vagy hamis bizonyítványokkal elkért hittan-órákra. Minden elmulasztott hittan-óra egy-egy téglakimaradását jelenti a belül épülő lelki templom érzékeny épületéből s néha egyetlen téglakimaradása is elég ahhoz, hogy romokba dőljön az egész csodálatos lelki palota.

Szülők, küldjétek el gyermekeiteket a hittan-órákra magatoktól. Hiszen már csak az iskola, a tanító, a tanár előtt is tartoztok annyival vallásotoknak, hogy ne rontsátok le annak hitelét késedelmes megjelenéseitekkel. Hogy ne mondja a másvallású osztályvezető: „Milyen vallás az az unitárius vallás, hogy a hittan-óráira a gyerekek

maguktól nem mennek el, úgy kell őket parancs- szóval elkergetni oda!"

Hogy hová és mikor? A felelet egyszerű. Oda és akkor, ahol és amikor az elmúlt évben küldték a gyermekeiteket. Nem változtatunk egyelőre sem a helyen, sem az időn, éppen azért, hogy fennakadást ez az év elején ne jelentsen.

Ha pedig valakinek közületek a gyereke csak ebben az évben kezdi a tanulást s nem tudja, hol volt tavaly a hittan-óra, akkor sem nehéz a tájékozódás. Jöjjetek fel személyesen, vagy irjatok, telefonáljatok a Koháry-utcai lelkeszi irodába s azonnal választ nyertek.

Adja Isten, hogy új erővel és jó egészséggel kezdhessük el az új tanévet mindnyájan.

Szent-Iványi Sándor.

A csipkés Mauritius

Igaz történet.

Ugye jó, gyerekek, mikor erdőt-mezőt beszá- guldoztok, versenyeztok a széllel, vagy űzitek a labdát kaputól kapuig! Egyik kis barátom azon- ban, K. Bandi, mindezekből az örömeiből nem vehette ki a részét. Agyhöz kötött beteg volt már évek óta. Éjjel és nappal, szép időben, csúf idő- ben, az ágy volt otthona, játszótéren, erdője, me- zeje, mindene: belőle ki nem mozdulhatott.

Hanem azért ne gondoljátok, hogy valami el- keseredett, siránkozó, mindig elégedetlenkedő gyermek volt, nem bizony. Hazudnám, ha azt ál- litanám, hogy sohase vágyott ki a szabadba, hogy nem szeretett volna ő is ott szaladgálni a többivel a napsütötte játszótéren, különösen, mikor ablaka alatt felhangzott néha hajdani kis pajtásainak vidám kiabálása, vagy a földhözvert labda csábí- tó hangja. Bizony ilyenkor elszomorodva csüg- gesztette le ő is a fejét s egy-egy kövér könny- csepp is megjelent lesütött szemének pillái alatt. Hanem aztán csak erőt vett magán mindig, mert értelmes gyerek volt s tudta, hogy semmiféle elé- gedetlenkedés, sírás sem segít rajta, sőt csak an- nál nehezebbé teszi a helyzetét.

Aztán meg nem is volt olyan nagyon unal- mas az élet az ágyban. Az élet soha és sehol sem unalmas, csak az emberek unalmasak, ha kiálszik lelkükben a megszínésítő fény, az érdeklődés. Bandi minden iránt érdeklődött, amit ágyhoz kö- tött helyzetében elérhetett, s sok mindenben gyö- nyörőséget talált. Még a tankönyvekben is, gye- rekek, mert hiába volt Bandi ágyhoz szegezett beteg, azért rendszeren végezte tanulmányait s minden évben egyszer — doktor bácsi felügyelete mellett — elvitték az iskolába, hogy magánvizs- gát tegyen. Bizony, már négy elemi és két gim- náziumot végzett így el Bandi s vizsgái igen szép eredménnyel sikerültek.

Legnagyobb gyönyörűségét mégis a bélyeg- gyűjtésben lelta. Látnotok kellett volna, hogy mi-

lyen élvezettel ült felpárnázott ágyán s milyen gonddal fürdetgette, tisztogatta, szárítgatta és osztályozta új bélyegeit, milyen szakértelemmel ragasztotta be azokat nagy bélyegalbumába, s mi- lyen büszkén mutogatta meg és magyarázta vé- gig az egyes sorozatokat a látogatóknak.

S ez még csak a kisebbik része volt a dolog- nak. Bandi nem pénzen vette gyűjteményét, ha- nem igazán gyűjtemény volt az, mert gyűjtés út- ján szerezte. És csere útján. Cserélt azokból a bé- lyegeiből, melyekből neki több példánya is volt, azokkal a gyűjtőkkel, akiknek meg más bélyegek- ből akadt cserélni valójuk. Beteg-ágyához elláto- gattak a filatelisták (így hívják a bélyeggyűjtő- ket), fiatalok, mint Bandi, de idősebbek is, sőt egészen felnőtt férfiak is, mert a bélyeggyűjtés nem ismer korhatárt, ott csak maga a bélyeg számít.

Legértékesebb bélyegeit levelezés útján sze- rezte. Levelezett németekkel és olaszokkal, japá- nokkal és ausztrálokkal, filippinókkal és újzélán- diakkal; olyan kiterjedt levelezése volt, hogy egy-egy külkereskedelmi vállalat is megirigyel- hette volna. Hogy milyen nyelven levelezett? Hát, németül tudogatott valamit maga is. Szülei né- metlányt tartottak mellette, de mégsem az fordí- totta le a leveleket, mert amikor a bélyegcseré- ben használatos kifejezéseket kérdezte tőle Ban- di, a jámbor sváb leányzó tudománya egyszerre kifogyott. Hanem hát arra jó a bélyeg-katalógus, hogy onnan kiírja az ember a szakkifejezéseket. Csak egy kis ügyesség kell hozzá. Így történt, hogy a der-die-das-szal még ugyancsak hadilábon állott Bandi s a gyenge ragozást sehogysem tud- ta megkülönböztetni az erőstől, de azt, hogy „Első kibocsátású sorozat” — már pontosan írta le leve- lében.

Ahova pedig németül nem írhatott, oda angol- ul — iratott. S itt kapcsolódom én bele ebbe a történetbe, mert azon túl, hogy a hittan-vizsgát nálam tette le, főképpen az angol nyelv hozott vele össze. Én lettem Bandi angol levelezője s ké- sőbb főbizalmasa a levél-bélyeg gyűjtés izgalmas űzésében. Mennyit töprengettünk egy-egy levél megírása előtt! Hogy milyen bélyeget kínáljunk fel — mondjuk a hondurászi levelező kartárs- nak. Hogy vajjon az ott ritkaság-e vagy nem, s elég csábító erővel bír-e ahhoz, hogy érette cse- rébe elküldje nekünk az általunk óhajtott pél- dányt. Milyen örömünk volt aztán, mikor számí- tásunkat siker koronázta s elhozta a posta a ten- geren-tüli ritka bélyeget. Ilyenkor először kigyö- nyörködtük magunkat a bélyeg rajzában, színezé- sében, aggódva végig vizsgáltuk, hogy nem hiányzik-e vagy egy rece a fogazásáról, benne van-e a vízjegy a papírban s nem kopott-e ki a háta a sok ragasztástól, aztán a bélyeg-ragasztót pontosan ráillesztve, beraktuk a jövevényt az al- bumba, a reávaró kockába. S még mindég nem volt vége a gyönyörűségnek! Mert amikor már mindezzel végeztünk, akkor felütöttük a térképet, elővettünk egy jó földrajzkönyvet s utazni indul-

tunk a bélyeget kibocsátó messzi országba — díjmentesen.

Akármilyen szép példányokat szereztünk is azonban, volt egy bélyeg fajta, amit nem tudtunk megszerezni, s ami épen ezért vágyai netovábbja lett szegény Bandi gyereknek. „A csipkés Mauritius” — így nevezte Bandi, bár nem ez volt a becsületes neve ennek a bélyegnek. Az első kibocsátású Mauritius sorozatba tartozott, „Post office” felírást viselt, de a bélyeg-albumban látható képen olyan pompás recézéssel volt kirajzolva, hogy Bandi csak így hívta mindég: „A csipkés Mauritius”. Hát ezt bizony nem tudtuk megszerezni, mert ezek az első kibocsátású Mauritius bélyegek a földkerekség legritkább s tehát legdrágább példányai közé tartoztak.

Történt aztán egyszer, hogy Bandi megbetegedett. Meghült. Talán kitakarózott éjjel, vagy az is lehet, hogy huzat volt a szobában s Bandi igen belefeledkezett a bélyegeibe. Maradt a szomorú tény, hogy Bandi belázasodott, a doktor bácsi egyre gyakrabban járt látogatóba, míg egyszer csak nyilvánvalóvá vált a diagnózis: tüdőgyulladásos volt szegény gyereknek.

Egyik délután valaki csengetett a lakásom ajtaján. Mikor kinéztem, a német nevelőnő állt az ajtó előtt. Tört magyarsággal adta át az üzenetet, hogy Bandika édesanyja kéret, látogatnám meg őket. Hála Istennek, — örvendeztem magamban, — úgy látszik, jobban van a beteg s ismét elkezdjük a bélyegesdit.

Korán örvendeztem. Éppen fordítva volt a dolog. Bandi édesanyja kisírt szemekkel fogadott s elmondotta, hogy Bandi napról-napra gyengül. És ami még rosszabb, fejébe vette, hogy ő meg fog halni. Hiába nyugtatgatják, nem hallgat senkire. Próbáljam meg én, hátha meg tudom nyugtatni.

Szegény gyerek, szaladt át rajtam a borzongás, — fél a haláltól, ragaszkodik az élethez, még az ilyen élethez is, mint az övé, amely pedig csak ágyhozszegezettséget, örökös szobafogságot jelent.

Bementem Bandihoz. Már nem ült, feküdt az ágyban. Azelőtt halvány arcocskái most piros lázban égtek, szemeiben pedig valami ismeretlen rémület idegen színe bujkált. Ugy ragadta meg a kezemet forró ujjaival, mintha vízbe fuló kapaszkodott volna a mentő kötélbe.

— Tiszteletes bácsi — lihegte lázasan — meg fogok halni! Meg fogok halni!

Egyszerre százféle felelet jutott az eszembe, amíg csendesen simogattam a kezét. Feleljem azt, hogy gyerekesen beszél, hogy nincs igaza, nem fog meghalni? Űssem el a kérdést tréfával? Riaszszak rá, amiért ilyen komor dolgokon gondolkodik? Bizonyára ezeket mind elmondották már előttem a szülők, a doktor bácsi, talán a német kisasszony is a maga furcsa nyelvén.

— Mindnyájan meghalunk, Bandi. — Mondottam. — Én is meghalok.

Rámnézett, gondolkozni látszott, de aztán is-

mét visszatért a szemébe az az idegen kifejezés.

— De én most halok meg, talán még ma! — Türelmetlenkedett.

— Azt senki sem tudja, Bandi, hogy mikor hal meg. Amíg beteg voltál, eltemettük a jeges Jánost. Tudod, aki a jeget szokta hozni. Pedig egész életében olyan egészséges volt, mint a makk. Hirtelen csak a szívéhez kapott és meghalt. Öreg Zsuzsa nén viszont még ma is él.

Öreg Zsuzsa nén régi mosóné volt a családban, akit tömérdek betegség gyötört s akinek a halálát már évekkel ezelőtt megjósolták a doktorok.

Bandi ezen egy kicsit elgondolkozott. S gondolkozás közben, úgy látszik, megnyugodott valamicskét. Eltűnt szeméből a bujkáló félelem ideges fénye s ismét a régi Bandi tekintett reám.

— Mi történik azzal, tiszteletes bácsi, aki meghal?

— Aki meghal? A lelke fölmeleg a jó Istenhez.

— Hol lakik a jó Isten?

— Tudod te azt jól, Bandi. Isten az Ő országában lakik.

Elgondolkozva nézett reám.

— Tudom, persze, hogy tudom. De, tiszteletes bácsi, biztos az, hogy van ilyen ország?

— Persze, hogy biztos, Bandi.

— Honnan lehet azt tudni?

Azzal az izgatottsággal kérdezte tőlem, mint ahogyan régebben egy új bélyeg kapasan arra kért volt, hogy beszéljek neki — Patagóniáról.

Ez a hangulat vitt aztán rá arra az útra, amelyen a magyarázást megkíséreltem. Beszéltem neki — Patagóniáról. És Hondurásról és Csiléről, és Holland Indiáról, és mindazokról a helyekről, amelyeket valamikor térképen beutaztunk. Messzi országok ezek, mi soha sem jártunk benne, mégis tudjuk, hogy vannak, hogy emberek élnek bennük és — boldogok. Isten országáról is tudjuk, hogy van (az emberiség legnagyobb lelkei tanítanak róla, útleírásuk: a Biblia), hogy Isten gyermekei laknak benne és, hogy boldogok, ó, sokkal boldogabbak, mint a földi emberek.

(Folytatása következik.)

Dr. Gelei József új könyve

„A nemzetnevelés alapja” Kolozsvár, Szentgericei Jakab Jenő kiadása

A magyar nevelés-ügynek sok kiváló munkása, előkelő irányító nagysága volt és van. Célkitűzéseik s irányuk az akkori korszaknak megfelelően nemzeti s eszményeik között ott van az Isten, haza, király, család és embertestvéreink tisztelete is. És mégis, a kor gyermekéből kivetszett minden eszmény és eszményiség s a haza tisztelete nem tudta megakadályozni a haza felदारabolását. A cél és az eredmény tehát nem egyezett, az eszménykép s a valóság között szakadék állott be. Valahol hiba volt. Az eszme esz-

ményi volt, az emberek tanulékonyak és jófel-fogásúak, világos, hogy a rendszerben kellett hát a hibának lennie. A nevelési rendszerben. Amely nem tudta az eszményt olyan közel hozni a lélekhez, hogy a lélek azt százszázalékosan magáévá tegye. Hogy azért szükség esetén tette kész legyen. A nemzeti célok elérése, jövőnk biztosítása érdekében ezt a nevelési rendszert át kell tehát dolgozni, új alapokra kell helyezni. Ennek érdekében írta meg dr. Gelei József egyetemi tanár-főgondnokunk már második nagy nemzetnevelési munkáját s hirdeti élő lelkiismeretként a nemzetnevelés megújításának halaszthatatlan szükségét.

Érdemes legalább röviden végigkísérni Geleit nemzetnevelési rendszerének kialakításában. Szerinte az egyént csak a családi környezet ismerete alapján lehet helyesen nevelni, a családtanulmány után nemzetség-tanulmányt kell végezni s így válik a nevelés a nemzet irányítójává. Ezzel a neveléssel közös lelkiiséget érünk el, ez a közös lelkiiség közösségtudatot ébreszt, a közösségtudat minden egyéntől egymásért és az egész nemzetért mindig tette kész embert alakít.

A nevelésnek két főiránya van. Testi és szellemi. Ebben a két főcsoportban a nemzeterő, nemzetest, nemzetegészség, nemzetszellem, nemzeterköles és nemzethit fejlesztése és tökéletesítése szerint különféle ágazatokat határoz meg. Különös súlyt helyez a nőnevelésre. Minthogy a nő a nemzet biológiai létezésének főtenyezője, a nőnevelésre sokkal nagyobb gondot kell fordítani s jelentőségének megfelelő helyet kell biztosítani számára. Az iskolában a régi klasszikus műveltség helyett a nemzeti jellem kialakítására kell törekedni. Mert az egyén jellemétől, magatartásától függ a nemzet sorsa. Az egyén az alapja a családnak, a család magatartásának, ebből következik a nemzetségek magatartása s ezek határozzák meg az egész nemzet magatartását. Ezért kell az egymáshoz tartozás érzését erősen kiépíteni, hogy ezzel egységes magatartást biztosíthassunk. Ezt az egységes magatartást, közösségi érzést és tudatot a közös történelem adja meg. A közös múlt és a közös jövő. A jövőt szervezéssel kell kifejleszteni. A szervezés céljából szervezeteket kell létrehozni. Ezek a szervezetek állítják elénk az eszményt, amelyet szolgálni kell. Az eszmény tiszteletére minden embert rá kell nevelni.

A nevelést Gelei már az anyánál kezdi. Az anya magatartása és életmódja ugyanis előre meghatározza a születendő gyermek tulajdonságait. A magzatot is lehet nevelni és befolyásolni az édes anya nevelése és életkörülményeinek javítása által. A nemzetnek pedig erős, egészséges egyedekre van szüksége a nemzeterő és nemzetest biztosítása érdekében. A legelső nevelő szintén az anya. Éppen ezért az anyákat is a nemzet kívánságainak megfelelő nevelésre kell fogni. Az iskola nevelése a jellemképzést tekintse legfőbb feladatának. A szellemi kiképzés terén minden tananyaghoz hozzá kell adni a nemzeti eszményt

s a sok emlékezeti tanítás helyett, cselekvőleges, gyakorlatiasabb rendszert kell életbeléptetni. De a nemzetnevelés az iskolai tanítás után is folytatódik. A nemzet életében történő folytonos változások megfelelő fogadására, bírálatára és értékelésére a felnőtt embert is meg kell tanítani, egységes magatartásra kell bírni. Ennek hiányát tapasztaltuk a múlt világháború befejezése alkalmával és a trianoni kényszerparancsokkal szemben tanúsított általános magatartásunk esetében. A hivatásos nevelők mellett ép ezért nagy szerepe van a nemzetnevelésben a közületeknek, azok vezetőinek, a tudománynak, irodalomnak, művészeteknek, rendkívül fontos tehát azok szelleme és magatartása a nemzet közszellemének és magatartásának kialakítása szempontjából.

Végül Gelei e nemzetnevelési munka megszervezésére és irányítására nemzetnevelési országos központi szerv felállítását javasolja.

A magyar nemzetnevelés reformjának szükségét az utóbbi időkben állandóan halljuk. De ilyen összefogó tervet, ilyen széles tagozódású javaslatot, ennyire pontos és a legapróbb részletekre is rámutató gondolatokat még senki sem tárt fel. Gelei ezzel a munkájával is bizonyosságot tesz a nemzet egyeteméért való folytonos gondolkodásáról, átfogóan nagy oktatói rendszerének a legmesszibb mélységeig nyúló megalapozásáról, a mai kor s a nemzet jövője szükségleteinek teljes megértéséről. Gelei professzor ezzel a két munkájával, a „Merre haladjunk“-kal és „Nemzetnevelés alapja“-val legnagyobb nemzetnevelőink közé emelkedett s hisszük, hogy jövőt építő gondolatait alkalma lesz a nemzet jövője érdekében a gyakorlatba átültetni.

Új könyvének kiadását is unitárius kiadó vállalta, szentgericei Jakab Jenő, az új erdélyi könyvkereskedők és kiadóvállalkozók egyik legfiatalabbja, aki a nemzeti önállósítási alaptól létesített könyvkiadóvállalata sorozatában második könyvül éppen Gelei munkáját hozta ki. Jakab Jenő vállalkozása megérdemli a teljes elismerést ezért a komoly célkitűzésért s teljes anyagi és erkölcsi sikert kívánunk a fiatal vállalatnak és vállalkozónak.

Sütő-Nagy László.

A Magyarországi Unitárius Egyház Szervezeti Törvénye

Hézagpotló munka jelent meg a napokban. Egyházunk ügyeit intéző emberek nélkülözték a Sz. T.-t, melynek 1921. évi kiadása már régen elfogyott, s a meglevő példányok sem voltak teljes értékűek, mert az elmúlt húsz esztendő változásai egy helyen összegyűjtve nem voltak főlalálhatók, s minden egyes törvényszakasz érvényének nem lehetett mindig az egyes főtanácsi jegyzőkönyvekben utánanézni.

Az időszere munkához dr. Gelei József főgondnok írt előszót, melyből idézzük az alábbiakat:

„Az unitárius életrendben és unitárius fejlődéskötelességben egyházunk minden tagjának részt kell vennie s ehhez zsinormértékként a Szervezeti Szabályzatnak minden unitárius ember asztalán vagy könyvespolcán a Biblia mellett kell helyet foglalnia. S ne csak a lelkész, hanem a lelkes egyháztagnak is tanulmányozza szervezetünk építményét, mindenek fölötté pediglen tanulmányozza az eklázsia kurátora, hogy mit alkottak a vezetés érdekében eleink.“

A bevezetésben a két fiatal szerző, Ferencz József és Erdő János lelkészek, elmondják, hogy lelkésztársaik biztatására rendezték sajtó alá ezt a munkát, mely valóban nélkülözhetetlen ma nemcsak a belső emberek, de a kurátorok, presbiterek és egyházi tanácsosok számára.

A Magyarországi Unitárius Egyház Szervezeti Törvényét legutóbb 1899—1904. években állapította meg egységes törvényben legfőbb törvényhozó testületünk. Azóta sok változás történt, apró és jelentéktelennek látszó az egyes törvényszakaszok rendjén, de jelentősek is. Ezen idő óta megváltozott az Egyházi Főtanács összetétele két ízben, s változott az E. K. Tanács összetétele is, melyben a körök is önálló képviselőket nyertek. A Főtanács, összetételében, ma sokkal inkább áll a képviselői alapon, mint a Sz. T. 1899—1904-i megalkotása idejében. Az E. K. T. mellé rendelt állandó bizottságok száma megszorodott (szövegező és központi missziói) de át is alakult (a gazdasági jószágfelügyelőséggé).

Az esperes részbeni egyes bírói hatásköre helyett létesítettett a körök közigazgatási bíróság, s ennek felülbírálója a másodfokú közigazgatási bíróság.

A most sajtó alá rendezett törvény sok helyen közöl főtanácsai és E. K. Tanácsai elvi határozatokat és rendeleteket. Közli az elektorválasztási utasítást, valamint a bélyeg és illetékszabályzatot az anyakönyvi kivonatokkal kapcsolatos eljárás megkönnyítésére, hasznos tudnivalókat az áttérés formáságaira vonatkozóan, s a gyermekek vallásáról rendelkező állami törvényszakaszok közül a fontosabbakat, stb.

A függelékben közlik a Főtanács tanácskozási szabályzatát és az egyházközségi és egyházköri tisztviselők eskümintáit.

Érdekes gondolatokat vet fel Ferencz József: Az unitárius egyházalkotmány jogtörténeti forrásai és mai problémái c. tanulmánya. Rámutat egyházalkotmányunk jogtörténeti forrásanyagára, s ismerteti azokat a kérdéseket, melyek ma megoldásra várnak, megújításra váró egyházalkotmányunk átdolgozása és egységesítése rendjén.

A munkát megvételre ajánljuk. Ára 5. pengő, megvásárolható Budapesten az Iratmissziónál.

(K. G.)

Első erdélyi táborunk

Tíz esztendő álma és minden vágya teljesült akkor, amikor fővárosi cserkész csapatunk először mehetett Erdélybe táborozni. Nagy volt az örömünk, mert csapatunk majdnem minden egyes tagja erdélyi származású és sokan voltak közülük, kik még sohasem láthatták kincseiben gazdag, regényes vidékű, szép Erdély-országot. Ezeknek akartuk megmutatni Erdély ősi földjét s drága kincseit.

Hála a gondviselésnek és áldozatos lelkű adakozóinknak, hogy hozzásegítettek régi vágyunk megvalósításához.

Cserkész csapatunk július 4-én indult el a fővárosból Erdély bérci felé. Utközben cserkész ifjaink kiszállottak Unitárius Egyházunk központjában, hogy megismerjék egyházunk ősi kollégiumát és megtekintsék Erdély fővárosának, Kincses Kolozsvárnak szépségeit és nevezetességeit. Itt Kelemen Lajos igazgató atyánkfia kísértte el cserkészeinket és értékes magyarázataival rávilágított ősi magyar értékeink és dicsőséges magyar múltunk fontosságára. Tartalmas magyarázataiból sokat tanultak ifjaink. Résztvettek az ősi templomban tartott istentiszteleten és a kollégium dísztermében rendezett magyar hit és magyar győzelem ünnepén, melynek műsorában egyik kis cserkészünk szavalatával gyönyörködtette a hallgatóságot.

Ötödikén délután aztán elindult csapatunk tovább, hogy álmát valóra váltva három hétre tervezett nagytáborát Erdély egyik leggazdagabb és szépségeiben tündöklő fürdőhelyén, Borszék közvetlen közelében felüthesse. Hatodikán érkezünk táborhelyünkre. A cserkész munka és szorgalom hamar tanyát varázsolt a fenyő erdővel övezett gyönyörű tisztáson, hogy a vallásosság, hazafiaság és becsület jegyében neki foghasson a cserkész munkához.

Harminc magyar ifjú szive dobbant egybe, mikor először kúszott fel árbocára a dicsőséges magyar lobogó. Az apró cserkészek könybelábbadt szemmel nézték a zászló felvonását, s valahogy úgy tűnt nekem, mintha ajkuk ezt rebegte volna: Köszönjük Uram, hogy megérettünk engedted ezt a boldog pillanatot, amikor végre mi is Erdély szabad földjére léphettünk. Milyen boldog érzés, milyen igazi megnyugvás volt látni a könnyező szemeket, ragyogó arcokat!

Három hetes táborozásunk alatt testben megerősödve, lélekben felfrissülve tudtunk dolgozni a szebb és boldogabb magyar jövőért. Napi munkánk megkezdését és befejezését zászló fel és levonás előzte meg, mellyel egyidőben mindannyiszor áhitatot is tartottunk. Ezekon az aktusokon cserkész ifjaink teljes számban részt vettek.

Napi munkáinkat tudományos félórák, cserkész szakismeretek tanulása, alaki kiképzés, naplóírás, ének tanulás, egyéni és őrsi akadályversenyek, valamint táborúzi előkészületek tették változatossá.

Két alkalommal tartottunk a tábor területén nyilvános istentiszteletet, melyeket a fürdőhelyen is plakátokkal hirdettünk. Istentiszteleteinket, melyeket Szolga Ferenc lelkész, cs. tiszttartó, a fürdőn nyaraló unitárius hittestvéreinken kívül más egyházfelekezethez tartozó magyar testvéreink is szép számmal látogatták.

Ugyancsak két alkalommal nyilvános tábor-tüzet is rendeztünk, melyeken reményen felül sok érdeklődő vett részt. Egy-egy tábor-tüzi estélyen száznál több nyaraló vendég jelent meg. A komoly és vidám tábor-tüzi számok lekötötték és felvidítették a hallgatóságot, s a tábor-tüzi lángjainál egybeforrott lelkünk az övékével. A magasra felesapó lángoszlop bevilágította az egész vidéket. A háttérből fenyőerdők körvonalai látszóttak. A szikrák fel-fel szökkentek, mint aprónyi kis csillagok, hogy aztán pernyeként hulljanak alá megint a földre. Ilyenkor az egész vidék és minden körülöttünk, tündéri szép volt. Az erdő fáin mintha Istenről, megértésről és szeretetről beszéltek volna. A levegő is mintha valami csodálatos illattól lett volna telítve és mi ilyenkor ott ültünk a tábor-tüzi körül elbájolván a látottaktól és hallottaktól, melyet igazi magyar szívből fakadó szeretet varázsolt elénk. Cserkész dalaink összevegyültek az erdő susogásával, s úgy éreztük mintha lelkünk telítve lenne a boldogság és örömszent áhítatával. Boldogság töltött el mindannyiunkat, mert tudatában voltunk annak, hogy tábor-tüzi estélyeinket látogató közönségünk mindannyiszor lélekben felfrissülve, hitben megerősödvé, szeretetben gazdagodva távozott el.

Élelmiszerünk a beszerzés nehézségei dacára a legkielégítőbb volt. Hálával és köszönettel tartozunk Pakott Dénes építési vállalkozó és Belfényéri Imre uraknak, kik vállalkozásukat felkarolva, a legmesszebbmenő szeretettel és jóindulattal támogattak bennünket ottlétünk alatt. Jó részt nekik köszönhetjük táborunk sikeres megrendezését. Fogadják támogatásukért e helyről is csapatunk minden egyes tagjának szeretetét és háláját. Köszönetet kell mondjunk budapesti unitárius egyházközségünk vezetőinek az 500 pengő kiutalt segélyért és mindazoknak az áldozatos szívű adakozóknak, kik anyagi támogatásukkal elősegítették cserkész ifjaink első erdélyi, sikeres táborozását.

Erdély regényes vidéke sok szép kiránduló hellyel gazdagította ifjaink látókörét. Öreg cserkészeink kerékpárral négy napos kiránduláson vettek részt a Gyilkos-tó és Békási-szoros vidékén. A Borszék közelében levő Medve és Jég barlangok, a Bükkhavas és Cifra sárok elnevezésű hegyesúcsok szépségeikkel szintén bámolatba ejtették fiainkat.

Felejthetetlen emlékekkel, tapasztalatokban meggazdagodva, Erdély levegőjétől felfrissülve és testben megerősödvé bontottunk tábor-tüzi július 25-én és tértünk vissza a kék Duna partjára.

Mikor zászlónk utoljára hullott alá a magas árbócról, ajkunk ezt rebegte: Köszönjük neked

Erdély a gondviselő Isten teremtő ereje folytán neked juttatott gyönyörű hegyeid, madárdaltól hangos, rejtelmet susogó erdők, csacsogó patakok sejtelmes zenéit. Ózondús levegőd, vadvirágos rétek színpompás csodáit. Köszönjük a Napot, a forró deleket, a csillagokkal teleszórt eget, a természeti csodák ezer sokaságát és köszönjük az emberek jó szívét, s a felénk sugárzott szeretet-özönt.

Köszönünk mindent, mit nekünk juttattál!

Köszönjük az Isten gondviselő kezét, melynek erejével a nyert tapasztalatok, a feledhetetlen emlékek maradandó kincsei lesznek lelkünknek, melyen keresztül kiformalhassa minden magyar cserkészből: az emberebb embert, a magyarabb magyart!

„Jó munkát!”

Szolga Ferenc
lelkész, cs. tiszttartó.

Két eljegyzés

Két eljegyzési kártyát hozott a posta. Az egyiket *árkosi Veress Éva* és dr. *gerséni és kis-gései Gegus Imre*, a másikon *Zsakó Livia* és dr. *Váry István* szemklinikai orvos jelentik eljegyzésüket. Mindkét jegyespárból a leányok unitáriusok. S a két unitárius jegyes egyaránt régi és történelmi unitárius család leszármazottja. Az *árkosi Veresek*, *torockói Zsakók* és *dálnoki Árkossyak* (akik közül *Zsakó Livia* édesanyja származik) egyházunk sok vihart látott, de mégis dicsőséges történetében nemzedékről nemzedékre kitüntek egyházszeretetükkel, áldozatos odaadásukkal, töretlen unitáriusságukkal. Milyen jó lenne, ha terünk engedné, kiragadni csak egy-egy nemzedék történetét e dicső múltú családok életéből, megmutatni benne azt a sok drága gondot, meg nem alkuvó ragaszkodást, tervezetést és alapvetést, amivel valósággal beleépítették családjuk és önmaguk múltját és jövőjét ebbe az egyházba, — és azt a megnyugvást, felemeltetést és megtartást, amit az egyház adott önekik, — s aztán átnyujtani az egészet eljegyzési ajándékkul a fiatal jegyeseknek, hogy lássák és érezzék önmagukban is azt a családi tradíciót, melytől elszakadni nem lehet!

Eljegyzésük előtt éppen egy évvel mind a két leány itt állott előttünk, a Koháry-utcai templomban, s az érettségi előtt vallást tett unitárius hitéről s egyháza történelméről. Egyszerre érettségiztek s most egyszerre jegyesedtek el, hogy az élet érettségijére álljanak nemsokára. Imádkozni fogunk értük, hogy a mi egy igaz Istenünk áldja meg és tartsa meg őket s vezesse hosszú és boldog házasságot révébe, szüleik és egyházunk örömeire és büszkeségére.

Sz. I. S.

A Magyar Hit és Győzelem ünnepé

Több mint 200 székelyföldi leány és legény
felejtethetetlen találkozója

A Dávid Ferenc Egyletek központja országosan megtartani rendelte fiókegyesületeinek a Magyar Hit és Magyar Győzelem ünnepét. A budapesti egyházközség Dávid Ferenc Ifjúsági Egylete — a székelyföldi legények és leányok köre — július hó 26-án d. u. 6 órakor az unitárius misszió ház templomában vallásos és hazafias ünnepély keretében mintegy 200 székely leány és legény, valamint igen szép számban megjelent hiveink előtt rendezte meg a Magyar hit és győzelem ünnepét. Felejtethetetlen élmény volt látni a leányok és legények arcát, hallani éneküket, midőn magyar hitükről és a magyar győzelem iránt táplált lelkes reményükről tanubizonyságot tettek.

A „Tebenned biztunk eleitől fogva...” c. énekünk ősi dallama csendült fel elsőnek a gyülekezet ajkán. Majd imát mondott Kereki Gábor válástanító lelkész. A székely himnusz éneklése megkapó élményt jelentett, mint minden időben, úgy most is. Lelkes megnyitót mondott Póké Dénes a Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet elnöke, megemlékezvén magyar hazánk közelmúltban történt területi gyarapodásairól, valamint arról, a számukra felejtethetetlen élményről, melyben a magyar honvédség Észak-erdély területére történt bevonulásakor részük volt. Szeretettel emlékezett meg Délerdély területén még ma is tőlünk elszakítva élő testvéreinkről. Üdvözölte a hazafias ünnepély előadóit: Rázmány Mór kolozsvári lelkész és Dr. Abrudbányai János teológiai akadémiai dékánt, a központi Dávid Ferenc Egylet titkárát. „A magyarság az európai kereszties háborúban” címen előadást tartott Rázmány Mór lelkész, hangoztatva, hogy a magyarság Európában hivatását teljesíti, midőn a bolsevista veszedelemmel szemben, szövetségesei oldalán harcát vívja. Dr. Abrudbányai János dékán „Kötelességeink itt-hon” címen tartott előadásában a hazai, belső front kötelességeiről szólott, hangoztatva, hogy mindannyiunknak azon a helyen kell becsülettel küzdenünk, áldoznunk és hinnünk, ahová a magyar haza parancsa állított. Hazafias verseket mondottak el lelkes érzelmekkel Sófalvi Margit esehétfalvi, Pap Juci székelyszentmihályi leányok, valamint Árkosi József körispataki, Varga Ferenc bölöni és Gál Elek gyepesi legények.

A lelkes hazafias ünnepélyt Ferencz József központi missziói lelkész szavai zárták be, melyekben az udvarhelyszéki legények és leányok számára hozott üzenetét tolmácsolta. A magyar Hiszekegy és a Himnusz elmondása, illetve elneklése után csaknem az egész gyülekezet együtt maradt, elbeszélgetve székelyföldi emlékeikről.

(K. G.)

Hirek

Rádiós istentisztelet lesz szeptember 6-án 9 órakor a Koháry-utcai templomban. Prédikál: Szent-Iványi Sándor vezető lelkész.

Hymen. Raffaj András okl. gépészmérnök testvérünk és Egerházy Julia f. évi augusztus 8-án polgári házasságot kötve, egyházi megáldásban részesültek a Calvin-téri református templomban. Egy régi unitárius és egy régi református család leszármazottai házasodtak össze. A Raffajoknak nevük van az unitárius történelemben, de — az Egerházyknak is. Még jól emlékszünk rá, hogy a román megszállás első, legkeservebb korszakában az ifjú menyasszony édesatyja, mint református esperes milyen testvéri egyetértésben és minden felekezetieskedést félretevő, keresztényi szeretetben munkálkodott együtt néhai Lőrinczy Dénes tordai unitárius esperes atyánkfiával a magyarság oltalmazásának és megtartásának terén. Mi unitáriusok minden olyan cselekedetet hálásan jegyzünk fel magunknak, amely a lelki kereszténység magaslataira emelkedve, félretesz minden szűklátóan felekezetieskedő szempontot s a felebaráti szeretettől áthatott Jézusi magatartásával dolgozik együtt más egyházba tartozó keresztény testvéreivel Isten országának építésében. A mi egy igaz Istenünk áldása legyen az ifjú páron! Sz. I. S.

ÉRTESÍTÉS HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI HIVEINK RÉSZÉRE. Hódmezővásárhely, Szeged, Orosháza, Makó, Szentés, Csongrád és ezek környékén lakó unitárius testvéreinknek örömmel adom tudtára, hogy a hódmezővásárhelyi lelkészi hivatalnak telefonja van. A telefon száma: 350. A telefonkönyv legújabb pótfüzetében: Bíró Lajos név alatt található, mert így olcsóbb a telefondíj, mintha a hivatal nevére kértük volna. Kérem kedves unitárius testvéreimet, hogy ha sürgős bejelenteni valójuk van, fenti számon kérjék a hódmezővásárhelyi lelkészi hivatalt, lehetőleg a délelőtti órákban. Szeretettel: Bíró Lajos, hódmezővásárhelyi unitárius lelkész.

JÓZAN MIKLÓS PÜSPÖK ÚR ÉS A FŐTISZTELENDŐ ASSZONY templomunk festési költségeinek fedezésére 200 pengőt adományoztak. Midőn e helyen is nyugtázzuk és köszönetünket fejezzük ki, meg kell emlékeznünk a Főtiszteleendő Püspök Úr egyházközségünk iránt viseltetett szeretetéről s Isten áldását kérjük életükre, annak reményében, hogy az újjáalakított templomban még sok alkalommal szolgálhat hajdani kedves eklézsiája hiveinek.

Lapzártakor vesszük a szomorú hírt, hogy Gyarmathy Mózes ny. főerdőtanácsos afia aug. 14-én meghalt. Életének ismertetésére még visszatérünk.

Kiss M. Ernő atyánkfiát, a Közigazgatási Bíróság könyvtárosát, előléptetésben részesítették. Szeretettel gratulálunk.

Józan Dezső kir. főmérnök atyánkfiát július hó 1-ével műszaki tanácsossá léptették elő. Műszaki tanácsos atyánkfia és a főtisztelendő Püspök úr családja örömeiben mi is szeretettel osztozunk s mindannyiuk életére Isten további áldását kérjük.

Péterffy Gyula, ny. elemi iskolai igazgató, a torockói unitárius egyházközség énekvezére, egyházunk egyik legjelesebb kántora, elhunyt. Halálát átérzi egyetemes egyházunk, s osztozik hátramaradottai bánatában. Két fia Péterffy Mihály tordátfalvi lelkész és Péterffy Gyula székelykereszturi gimnáziumi tanár csak a határon túlról sirathatták el édesapjukat.

dr. Gelei József egyházi főgondnok, kolozsvári egyetemi professzor, *Nemzetnevelés* c. érdekes sajtópolemiát kiváltott munkát írt. Könyvének részletes ismertetésére visszatérünk.

Lőrinczi László székelykereszturi vallástanár részt vett a balatonmentén megtartott népnevelő-vezetőképző tanfolyamon. E tanfolyamokat a székesfőváros minden évben megrendezi, s az azokon való részvétel minél több egyházi emberünkre nézve hasznos és szükséges.

A népi írók csoportja a református diákszövetség balatonparti telepén konferenciát rendezett, melyen részt vett Sebe Ferenc kadácsi lelkész társunk is. E konferencián a népi írók sürgették a XVI. század magyar irodalmi értékeinek újra kiadását, közöttük Dávid Ferenc és Heltei Gáspár munkáit is.

Nyugtázás. A Lelkészi Nyugdíjintézet javára július folyamán az alábbi adományok érkeztek: Papp Jenő 5 P., N. N. 20 P., dr. Nagy Gyula 100 P., dr. Gyarmathy László 20 P., Besenyői Besenyő Zsigmondné 2 P., Mezei István 2 P., Ujváry László 1 P. 50 fil., B. Páll Mária 1 P., Ferencz Ignáczné 1 P. 20 fil., dr. Surányi Ede 10 P., dr. Halász János 10 P., Klein Géza 10 P., v. dr. Szinte János 6 P., Bartalis László 1 P. Összesen: 189 P. 70 fillér. Zsigmond pénztáros.

Istentiszteleti sorrend aug. hónapban:

H O L	Melyik napon	Mely órában	Szolgálatot végzi
A) Templomokban:			
V., Koháry-utca 4. . . .	R 6, 27.	d. e. 9.	Szent-Iványi Sándor
" "	13.	" "	Szolga Ferenc
" "	20.	" "	Kereki Gábor
" "	20, 27.	d. e. 11	Barabás István
Misszió Ház			
IX., Högyes E.-u. 3.	6.	d. e. 10	Kereki Gábor
" "	13.	" "	Ferencz József
" "	20, 27.	" "	dr. Csiki Gábor
" "	27.	d. u. 6	Ferencz József
B) Körzetekben:			
MÁV-telepi prot. imaház	6.	d. u. 4	Kereki Gábor
" " "	20.	" 4	dr. Csiki Gábor
C) Vidék:			
Debrecen	6.	d. e. 10	Ferencz József

— Aláhúzott dátumokon úrvacsoraosztás.

Kovács Domokos nyáradgálfalvi lelkész szolgált júl. 26-án a Misszió Ház templomának szószékén.

Egyházközségünk anyakönyveiből. *Keresztelések:* Barabás Berta háztartási alkalmazott, unitárius, László Mózes. Ilonka Paula háztartási alkalmazott, unitárius, Mihály. — Dr. Gyarmathy László unitárius és Pappfalvy Margit r. kath., László. — Kálmán János unitárius és Dögei Erzsébet ref., László. — Borbély István unitárius és Petneházi Rozália ref., Magdolna. — Demeter Vas Ferenc és Fülöp Jolán unitáriusok., Ferenc. — Nagy Rozália gyári munkás unitárius, Veronika Mária. — Horváth Lajos r. kath. és Nagyobb Zsuzsanna unitárius, Márta Gizella. — Kepes Jenő unitárius és Fogel Mária r. kath., Sára — Szeghalmi István r. kath. és Ivanics Ilona unitárius, László Miklós. — Karaki Zoltán unitárius és Pinter Julia r. kath., Zoltán nevű gyermekét. — *Esketések:* Pap Jenő székesfővárosi tisztviselő és neje, unitárius, és Subicz Erzsébet, r. kath. — Welten József szfs. elemi iskolai igazgató, r. kath. és Páll Mária unitárius. — Csézár Lajos asztalos segéd és Demeter Judith, unitáriusok. — Istennek áldása legyen az újszülötteken és az új párokon.

UNITÁRIUS ÉRTESÍTŐ

Felelős szerkesztő: Szent-Iványi Sándor
Felelős kiadó: Ferencz József

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Budapest, V., Koháry-utca 4. Telefon 117-529.

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj egy évre 4.— P.

A lap tulajdonosa a Budapesti Unitárius Egyházközség

A lap elfogadása előfizetésre kötelez.

Nyomaott Máté Ernő könyvnyomdájában, Budapest, VIII., Iózsef-utca 61. — Telefon: 1-392-59.

Utánaküldés kizárva!

Uj cím: